

Sygn. akt III CSK 334/19

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa "Z. [...]" sp. z o.o. w W.

przeciwko [...] "T." sp. z o.o. w K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 4 kwietnia 2019 r., sygn. akt I AGa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...] na skutek apelacji pozwanej [...] „T.” sp. z o.o. w K. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 1 lutego 2018 r. w ten sposób, że: uchylił nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 maja 2014 r. co do kwoty 156.150 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 kwietnia 2014r. dochodzonej przez powoda „Z. [...]” sp. z o.o. w W. tytułem wynagrodzenia za wykonane prace budowlane i w tym zakresie powództwo oddalił, w pozostałej części nakaz zapłaty utrzymując w mocy (punkt 1), obniżył kwotę kosztów procesu zasądzoną na rzecz powoda za pierwszą instancję, a w pozostałym zakresie oddalił apelację i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (punkt 2 i 3). U podstaw częściowego uwzględnienia apelacji pozwanej legło przyjęcie, że częściowo zasadny był zgłoszony przez nią zarzut potrącenia obejmujący karę umowną za nieterminowe wykonanie robót.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powoda. Wnosząc o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał, że jest ona oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego i procesowego ujętych w podstawach kasacyjnych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o jej odrzucenie ewentualnie odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący może dokonać oznaczenia zakresu zaskarżenia, o którym mowa w art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c., w dowolny sposób, aby tylko nie było wątpliwości, w jakich granicach kwestionuje zaskarżone orzeczenie. Przy niejasnościach co do zakresu zaskarżenia, wynikających ze sformułowanego w skardze oznaczenia tego zakresu lub ze sformułowanego w skardze wniosku dotyczącego uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia, za okoliczność, która może się okazać pomocna w ich usunięciu i podjęciu rozstrzygnięcia o spełnieniu wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c., uznaje się podaną w skardze wartość przedmiotu zaskarżenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia

2012 r., I CSK 210/11, niepubl. i z dnia 10 września 2015 r., II CZ 48/15, niepubl.). Powód uczynił zadość powyższym wymaganiom określając w sposób dostatecznie jasny zakres wyroku, który zaskarża, korespondujący z wartością przedmiotu zaskarżenia oznaczoną na kwotę 156.150 zł. Nie budzi najmniejszych wątpliwości, że powód zaskarża wyrok Sądu Apelacyjnego w takim zakresie w jakim apelacja strony przeciwnej została uwzględniona. Brak precyzji w dokonanym przez skarżącego oznaczeniu numerycznym wyroku ma charakter oczywistej omyłki i jako taki nie stanowi wystarczającej przesłanki do uznania, że nie doszło do precyzyjnego oznaczenia zakresu zaskarżenia. Również wytykane w odpowiedzi na skargę wadliwości w konstrukcji podstaw skargi nie mają w okolicznościach sprawy takiego charakteru, że mogłyby skutkować jej odrzuceniem.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że

usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przestanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by była ona – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Skarżący odniósł tę przyczynę kasacyjną do zarzutów naruszenia prawa materialnego i procesowego ujętych w ramach podstaw kasacyjnych, ale w przedstawionym lakonicznym uzasadnieniu wniosku brak jest takich argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanie faktycznym. Skarżący pominął, że Sąd Najwyższy badając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie może poszukiwać jego uzasadnienia w innych elementach kreatywnych skargi a badanie podstaw skargi na etapie przedsądu jest niedopuszczalne. Argumentacja zawarta w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ogranicza się natomiast do ogólnego przytoczenia zastrzeżeń pod adresem zaskarżonego orzeczenia – i nie wskazuje, w czym miałyby wyrażać się ich kwalifikowany charakter. Wszystkie kwestie, na których skarżący opiera twierdzenie o oczywistej zasadności skargi, były przedmiotem ustaleń i rozważań Sądu drugiej instancji. Nie można stwierdzić, by sformułowane przez ten Sąd wnioski były w oczywisty sposób nieprawidłowe, zgodnie z opisanym wyżej rozumieniem przesłanki oczywistej zasadności skargi.

Skarżący wbrew deklaracjom przywołanym w uzasadnieniu skargi nie uwzględnił także, że w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalne jest kwestionowanie podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia, ani przeprowadzonej przez *sąd meriti* oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c. i 398¹³ § 2 k.p.c.). Całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego dał podstawę do uznania przez Sąd Apelacyjny, że powód opóźnił się w realizacji robót o dwa

miesiące, co na podstawie zawartej przez strony umowy dało podstawę do naliczenia na rzecz pozwanej kary umownej po jej zmiarkowaniu. Weryfikacja ustaleń faktycznych na etapie postępowania kasacyjnego – do czego w istocie zmierza skarżący - jest niedopuszczalna i pozostaje poza kognicją Sądu Najwyższego.

Ponadto, skarżący przypisując zaskarżonemu orzeczeniu kwalifikowane naruszenie prawa nie uwzględnia, że Sąd Apelacyjny ustalił, iż zgodził się na dodatkowe wykonanie projektu systemu sterowania zwrotnic, nie renegeując wskazanego w umowie terminu zakończenia wszystkich prac, a w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie da się ustalić kogo obciąża zwłoka datowana od upływu terminu do sprawdzenia i zatwierdzenia projektu przygotowanego przez powoda według nowej koncepcji, co według rozsądnych ocen powinno nastąpić około 10 marca 2013 r. – do dnia faktycznego zatwierdzenia projektu (7 maja 2013 r.). Dłużnik może się uwolnić od obowiązku zapłaty kary umownej, jeżeli obali wynikające z art. 471 k.c. domniemanie, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności za które ponosi odpowiedzialność (art. 471 k.c.). Skoro z przeprowadzonej w motywach zaskarżonego rozstrzygnięcia oceny dowodów wynika, że skarżący dowodu zwalniającego go od odpowiedzialności w przypisanym mu ostatecznie zakresie nie przeprowadził, a Sąd Apelacyjny nie miał obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu, to nie można kwalifikować skargi jako oczywiście uzasadnionej.

Dostrzeżenia również wymaga, że Sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku Sądu pierwszej instancji, bez przeprowadzania postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania. Podstawą orzekania Sądu odwoławczego jest cały materiał dowodowy zebrany w sprawie, sąd drugiej instancji ocenia go według własnych kryteriów, a jeżeli okaże się, że dochodzi do odmiennych od sądu pierwszej instancji wniosków, ma prawo wyrazić je wydaniem orzeczenia zmieniającego wyrok sądu pierwszej instancji (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna z dnia 23 marca 1999 r., III CZP

59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2009 r., II PK 83/09, niepubl. i z dnia 2 czerwca 1998r., II UKN 88/98, OSNAPIUS 1999, nr 11, poz. 373).

Podkreślenia wymaga, że powód odwołując się do oczywistej zasadności skargi nie jest konsekwentny, skoro w punkcie 6 skargi wskazuje, że w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne, którego jednak nie precyzuje we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98§ 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (jedn. tekst: Dz. U. z 2015, poz. 1800, ze zm.).